

Onderwerp

Uitvoeringsplan Financiële bestaanszekerheid

Programma	Werk en Inkomen	Behandeldatum	22 september 2026
Portefeuillehouder	C.J.M. Brand	Status	Openbaar

Advies

1. Het 'Uitvoeringsplan Financiële Bestaanszekerheid 2026-2029' vast te stellen waarin:
 - a) We kiezen voor het optimaliseren van ons huidige systeem en verkennen hoe we de komende jaren een Nijmeegs Maatschappelijk Meedoen Budget vormgeven, we werken hiervoor verschillende scenario's uit.
 - b) We ons de komende vier jaar focussen op de volgende vier speerpunten:
 - I. Versteven van de basis: inkomen, zorg en voedsel
 - II. We stimuleren meedoen en bieden ondersteuning toegankelijk en dichtbij
 - III. We bieden maatwerk als de basis niet voldoende is
 - IV. We bieden perspectief
2. De brief aan de raad waarmee we hen informeren over het 'uitvoeringsplan financiële bestaanszekerheid' vast te stellen.
3. De antwoordbrief aan de adviescommissies Cliëntenraad Participatiewet, Seniorenraad en JMG vast te stellen, waarmee we reactie geven op de door hen gegeven adviezen op het uitvoeringsplan Financiële bestaanszekerheid.

Aanleiding

Op 17 december 2025 heeft de gemeenteraad de visie Financiële bestaanszekerheid vastgesteld. Dit is een ambitieus plan met de kaders voor een grootschalige systeemhervorming op het gebied van inkomensondersteuning. In onze stad moeten ruim 24.000 mensen rondkomen van een laag inkomen. Steeds meer mensen hebben moeite om de eindjes aan elkaar te knopen, ook als ze werken. Stijgende prijzen, hoge vaste lasten en onzekerheid over werk of uitkeringen vergroten het risico op armoede. De gevolgen zijn groot: schulden, stress, gezondheidsproblemen en minder kansen op een goede toekomst.

Samen met de vele partners in de stad, de interne uitvoering, collega's van aanpalende beleidsdomeinen en ervaringsdeskundigen hebben we de visie nader uitgewerkt in een concreet plan: het 'Uitvoeringsplan Financiële Bestaanszekerheid 2026-2029'.

Coalitieakkoord 'Groeien met lef! Samen voor Nijmegen'

Op 17 juni 2026 is het coalitieakkoord in de raadsvergadering besproken en vastgesteld. Het akkoord sluit inhoudelijk goed aan op de visie Financiële bestaanszekerheid. De acties en (financiële) effecten uit het coalitieakkoord zijn in dit uitvoeringsplan verwerkt.

Beoogde impact: uitvoering

Met dit plan geven we uitvoering aan de visie op Financiële Bestaanszekerheid en daarmee specifiek aan de volgende ambities en doelen uit de doelenboom:

Collegevoorstel

Openbaar

- Ambitie “Nijmegenaren kunnen meedoen”:
 - o Doel 1 Meer perspectief op maatschappelijke participatie en/of duurzaam, betaald werk
 - o Doel 2 Stimuleren en versterken van de samenwerking in de arbeidsmarktregio
 - o Doel 3 Verkleinen gezondheidsverschillen armoede
 - o Doel 4 Bestrijden gevolgen opgroeien in armoede
 - o Doel 5 Participatie bevorderen van inwoners vanaf 18 jaar
- “Nijmegenaren kunnen rondkomen”:
 - o Doel 1 Verstrekken uitkeringen en toeslagen
 - o Doel 2 Aanbieden gemeentelijke inkomensondersteunende regelingen
 - o Doel 3 Voorkomen problematische schulden
 - o Doel 4 Duurzaam uit de schulden

Argumenten

1.1 Hiermee geeft het college uitvoering aan de visie op Financiële Bestaanszekerheid 2025-2029.

Op 17 december 2025 is de nieuwe ‘Visie op Financiële Bestaanszekerheid 2025-2029’ vastgesteld door de gemeenteraad. In de visie is onder andere de ambitie opgenomen voor een grootschalige verandering op het vlak van onze inkomensregelingen. Met een duidelijk en concreet uitvoeringsplan leggen we vast hoe we de komende vier jaar uitvoering gaan geven aan deze ambities. Tegelijkertijd biedt het plan ruimte om mee te bewegen met een steeds veranderende samenleving en wettelijke kaders die in ontwikkeling zijn.

Aan de hand van de vier speerpunten uit de visie geven we in dit plan aan op welke doelen we ons richten, welke beleidsmaatregelen we inzetten om deze doelen te bereiken, hoe we dit gaan betalen en organiseren en hoe we de uitkomsten van wat we doen de komende vier jaar gaan monitoren. Ook besteden we in het plan aandacht aan de samenwerking met andere beleidsdomeinen en de activiteiten die we samen oppakken. Voor dit plan is er een nauwe verbinding met onder andere de ‘Visie op gezondheid Nijmegen 2040’, de kadernota ‘Samen werken samen sterk’ en de opgave ‘Sturen op een sterke sociale basis’, de ‘Uitvoeringsagenda Dieren 2025-2028’ en de ‘Visie op dienstverlening: De Nijmegenaar centraal’. Ook zijn de (financiële) effecten uit het coalitieakkoord ‘Groeien met lef! Samen voor Nijmegen’ in dit plan verwerkt.

1.2 Met het vaststellen van het uitvoeringsplan voeren we toezeggingen uit.

Tijdens de bespreking van de ‘Visie op Financiële Bestaanszekerheid 2025-2029’ op 3 december 2025 hebben we de toezegging gedaan om huisdieren een plek te geven in het uitvoeringsplan en bij het vaststellen van het uitvoeringsplan de raad te informeren over het implementeren van een bestaansveiligheidstoets. Met dit plan voeren we die toezeggingen uit.

1.3 Met het vaststellen van het uitvoeringsplan geven we uitvoering aan verschillende moties en het initiatiefvoorstel ‘Nijmeegs Maatschappelijk Meedoen Budget, van losse regelingen naar één systeem voor bestaanszekerheid’

Collegevoorstel

Openbaar

Met dit plan geven we (samen met andere beleidsdomeinen) uitvoering aan de volgende moties, amendementen en initiatiefvoorstellen:

- Motie 'Beter ambtshalve uitgekeerd dan ten hele verdwaald'
 - o Roept het college op om waar mogelijk inkomensregelingen en voorzieningen ambtshalve toe te kennen, zodat inwoners minder afhankelijk zijn van aanvragen en regelingen beter worden benut.
- Motie 'Werken laten lonen'
 - o Roept het college op om te onderzoeken hoe werken vanuit of naast een uitkering financieel aantrekkelijker en eenvoudiger kan worden gemaakt, zodat participatie daadwerkelijk loont.
- Motie 'Hard werken, zacht landen'
 - o Roept het college op om inwoners die vanuit een uitkering aan het werk gaan meer zekerheid te bieden bij terugval, zodat de stap naar werk minder risicovol wordt.
- Motie 'Steun voor wie het alleen doet'
 - o Roept het college op om extra oog te hebben voor de positie van eenoudergezinnen en te verkennen welke aanvullende ondersteuning mogelijk is voor deze groep.
- Motie 'Bouwen aan kansen voor iedereen'
 - o Roept het college op om de mogelijkheden van een bouwhypotheek of bouwdepot verder te onderzoeken als instrument om kansengelijkheid en perspectief voor jongeren te vergroten.
- Motie 'Vergoedt dierenartskosten voor mensen in nood'
 - o Roept het college op om inwoners met financiële problemen te ondersteunen bij noodzakelijke dierenartskosten en te onderzoeken hoe een structurele voorziening kan worden ingericht.
- Motie 'Geen portie voor fikkie'
 - o Roept het college op te onderzoeken hoe inwoners die gebruikmaken van de voedselbank en huisdieren hebben beter kunnen worden ondersteund, onder meer via dierenvoedselbanken.
- Motie 'Baby groente tas'
 - o Roept het college op een pilot uit te voeren met de Baby Groente Tas om gezonde voeding en gezonde eetgewoonten bij jonge kinderen te stimuleren.
- Amendement 'Een kaartje richting kansengelijkheid'
 - o Verruimt het Busvoordeelabonnement voor minima, zodat ook jongeren van 4 tot en met 17 jaar uit huishoudens met een laag inkomen hiervan gebruik kunnen maken.
- Initiatiefvoorstel 'Nijmeegs Maatschappelijk Meedoen Budget, van losse regelingen naar één systeem voor bestaanszekerheid'
 - o Draagt het college op een beleidsvoorbereidend onderzoek uit te voeren naar een Nijmeegs Maatschappelijk Meedoen Budget, waarin bestaande regelingen worden vereenvoudigd en samengebracht in één

Collegevoorstel

Openbaar

samenhangend systeem gebaseerd op bestaanszekerheid, vertrouwen en maatwerk.

Door de uitwerking van de moties, het amendement en initiatiefvoorstel samen te brengen in één uitvoeringsplan zorgen we ervoor dat acties in samenhang met elkaar opgepakt worden.

1.4 Hiermee zorgt het college voor de financiële dekking van activiteiten die voortvloeien uit de ambities van de 'Visie Financiële Bestaanszekerheid 2025-2029'.

Dit besispunt wordt nader toegelicht onder het kopje Financiën.

2.1 Met een raadsinformatiebrief wordt de gemeenteraad actief geïnformeerd over de uitvoering van de visie op financiële bestaanszekerheid en de uitvoering van toezeggingen, moties en het initiatiefvoorstel inzake een Nijmeegs Maatschappelijk Meedoen Budget.

Met de raadsinformatiebrief informeren we de raad over het uitvoeringsplan voor de komende vier jaar. Tevens laten we zien op welke manier we uitvoering geven aan verschillende toezeggingen, aangenomen moties en het initiatiefvoorstel 'Nijmeegs Maatschappelijk Meedoen Budget, van losse regelingen naar één systeem voor bestaanszekerheid'.

3.1 Hiermee reageert het college op de gegeven adviezen van de adviescommissies.

Bij de totstandkoming van dit nieuwe uitvoeringsplan is schriftelijk advies gegeven door de adviescommissie de Cliëntenraad Participatiewet, adviescommissie JMG en de Seniorenraad. In de antwoordbrief aan de adviescommissies beschrijven we hoe we de adviezen verwerkt hebben in het plan.

Kanttekeningen

1.1 De ambities uit de visie en het uitvoeringsplan zijn groot en nog niet alle gevolgen zijn (volledig) in beeld.

Met de nieuwe visie op financiële bestaanszekerheid en dit uitvoeringsplan stellen we grote wijzigingen voor in het inkomensbeleid wat gevolgen heeft voor bestaande verordeningen en beleidsregels maar ook voor bestaande samenwerkingen met partners in de stad. Met het invoeren van een Nijmeegse variant van het Maatschappelijk Meedoen Budget gaan we pionieren op het vlak van inkomensondersteuning. Hoewel Wageningen dit model al eerder invoerde, is Nijmegen een veel grotere stad met andere uitdagingen wat in de praktijk geheid zal leiden tot nog niet eerder beantwoorde vraagstukken. Daarnaast zetten we met de vastgestelde visie en dit uitwerkingsplan in op meer klantcontact, vertrouwen als vertrekpunt en meer maatwerk. De impact van deze keuzes op de organisatie en financiën zijn nog niet (volledig) in beeld. Daar staat tegenover dat er vanuit het coalitieakkoord wel al aanvullende middelen beschikbaar zijn gesteld.

Participatie

Het 'Uitvoeringsplan Financiële Bestaanszekerheid 2026-2029' is net als de visie op financiële bestaanszekerheid tot stand gekomen na verschillende gesprekken en sessies met partners in de stad, adviescommissies en ervaringsdeskundigen. De adviescommissie

Collegevoorstel

Openbaar

Cliëntenraad Participatiewet, adviescommissie JMG en de Seniorenraad hebben een formeel advies aan het college gegeven.

Communicatie

Na vaststelling van dit voorstel door het college wordt de gemeenteraad hierover geïnformeerd middels een raadsinformatiebrief. Hiermee wordt de raad tijdig op de hoogte gebracht van het genomen besluit, de achterliggende overwegingen en de eventuele vervolgstappen. Verdere communicatie richting betrokken partijen vindt plaats conform de gebruikelijke communicatielijnen. Via het uitvoeringsplan Financiële Bestaanszekerheid wordt de raad de komende jaren structureel geïnformeerd over de voortgang, ontwikkelingen en resultaten. Dit vindt plaats binnen de reguliere p&c cyclus en, waar nodig, door middel van aanvullende informatievoorziening over wezenlijke beleidswijzigingen en relevante ontwikkelingen.

Financiën

Hoofdstuk 5 van het uitvoeringsplan geeft een overzicht van de verwachte uitgaven op het taakveld Inkomensregelingen, programma Werk en Inkomen, Financiële bestaanszekerheid (exclusief schuldhelpverlening). De bedragen zijn op basis van de realisatie 2025. Dit telt op tot circa 20 miljoen euro. De financiële effecten van de invoering van het Nijmeegs Maatschappelijk Meedoen Budget moeten nog in kaart worden gebracht, zoals de benodigde extra uitvoeringskosten voor het leveren van maatwerk en meer klantcontact. Ook de vereenvoudiging van de bijzondere bijstand en de inzet van ervaringsdeskundigheid moeten financieel nog nader worden uitgewerkt. Hier doen we de komende tijd onderzoek naar. Vanuit het coalitieakkoord zijn er wel al aanvullende middelen beschikbaar gesteld. Komende jaren monitoren we nauwgezet of deze middelen voldoende zijn voor de uitvoering van alle maatregelen in dit plan. Indien dit leidt tot knelpunten worden deze via de reguliere P&C cyclus in kaart gebracht.

Vervolg

De antwoordbrief wordt verstuurd naar de adviescommissies en we geven uitvoering aan het 'Uitvoeringsplan Financiële Bestaanszekerheid 2026-2029'.

We werken tot slot toe naar één visie en uitvoeringsplan op Financiële bestaanszekerheid, inclusief schuldhelpverlening. Het huidige beleidsplan schuldhelpverlening wordt geëvalueerd en eind 2026 voegen we (na vaststelling door de gemeenteraad) het nieuwe beleidsplan schuldhelpverlening toe aan de visie Financiële bestaanszekerheid en daarna ook aan het uitvoeringsplan Financiële Bestaanszekerheid.

Via het uitvoeringsplan Financiële Bestaanszekerheid wordt de raad de komende jaren structureel geïnformeerd over de voortgang, ontwikkelingen en resultaten. Dit vindt plaats binnen de reguliere p&c cyclus en, waar nodig, door middel van aanvullende informatievoorziening over wezenlijke beleidswijzigingen en relevante ontwikkelingen.

Bijlagen

1. Uitvoeringsplan Financiële bestaanszekerheid

Collegevoorstel

Openbaar

2. Raadsinformatiebrief Financiële bestaanszekerheid
3. Gezamenlijk advies Cliëntenraad Participatiewet, Seniorenraad en Adviescommissie JMG
4. Reactiebrief gevraagd advies adviescommissies